

Easpa otharcharranna i gConamara

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi easpa otharcharranna i gConamara. Féach féin agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An féidir libh na focail Ghaeilge a cheangal leis na focail Bhéarla?

1. lagmhisneach a bheith ort	a. <i>emergency cases</i>
2. deimhniú	b. <i>urgent need</i>
3. i mbun feachtasaíochta	c. <i>management</i>
4. géarghá	d. <i>was born</i>
5. grúpa géarchéime	e. <i>in spite of</i>
6. in ainneoin go	f. <i>offer</i>
7. cásanna éigeandála	g. <i>confirmation</i>
8. rugadh	h. <i>campaigning</i>
9. lucht bainistíochta	i. <i>crisis group</i>
10. tairiscint	j. <i>to be in low spirits</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 2 Féach ar an tuairisc den dara huair agus bain úsáid as na focail ó cheist 1 thuas chun cur síos a dhéanamh don duine in aice leat ar ábhar na míre.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís. An bhfuil na ráitis seo fíor nó bréagach?

1. Bunaíodh an grúpa géarchéime i mbliana.
2. Tarlaíonn sé anois is arís nach mbíonn go leor otharcharranna i gConamara le freastal ar na cásanna éigeandála ar fad.
3. Tar éis go leor cainte le polaiteoirí agus eagraíochtaí tá dul chun cinn éigin déanta anois.

4. Bhí leanbh ag bean de chaoga bliain d'aois i Litir Fraic.
5. Ba mhaith leis an ngrúpa go mbeidh otharcharr lonnaithe ar an Teach Dóite.
6. Tá Mairéad Farrell ag iarraidh cruinniú a eagrú idir an tSeirbhís Náisiúnta Otharcharranna agus polaiteoirí Shinn Féin.

Ceist 4 '...go nglacfar leis...'

Bain úsáid as na briathra *glac*, *cuir*, *aimsigh* agus *mothaigh* chun na rialacha a bhaineann leis an aimsir fháistineach a chur in iúl. Ná déan dearmad faoi: na ceisteanna; na freagraí dearfacha agus diúltacha; agus an saorbhriathar.

Ceist 5 '...cúpla seachtain ó shin...'

Cuir na téarmaí ama seo in abairtí lena mbrí a léiriú:

arú inné
anuraidh
arú amárach
riamh
choíche
go deo

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. An bhfuil seirbhísí maithe sláinte i do cheantar féin?
2. An bhfuil, nó an raibh tú riamh mar chuid de ghrúpa gníomhaíochta? Cad é?
3. An féidir le grúpaí, cosúil leis an ngrúpa a luadh sa mhír, brú a chur ar pholaiteoirí chun polasaithe a athrú?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
j	g	h	b	i	e	a	d	c	f

Ceist 2

Féach an script.

Ceist 3

1. Bréagach. Bunaíodh é ocht mbliana ó shin.
2. Fíor.
3. Bréagach. Níl aon dul chun cinn déanta.
4. Bréagach. Ní fios cén aois an bhean ach bhí sí ag fanacht ar feadh caoga nóiméad ar otharcharr.
5. Fíor.
6. Bréagach. Tá sí ag iarraidh cruinniú a eagrú idir an tSeirbhís Náisiúnta Otharcharranna agus an grúpa gníomhaíochta.

Ceist 4

<p>Glac Glacfaidh mé, tú, sé, sí Glacfaimid Glacfaidh sibh, siad</p> <p>An nglacfaidh...? Glacfaidh / Ní Ghlacfaidh</p> <p>Glacfar</p>	<p>Cuir Cuirfidh mé, tú, sé, sí Cuirfimid Cuirfidh sibh, siad</p> <p>An gcuirfidh...? Cuirfidh / Ní chuirfidh</p> <p>Cuirfear</p>
<p>Aimsigh Aimseoidh mé, tú, sé, sí Aimseoidimid Aimseoidh sibh, siad</p> <p>An aimseoidh...? Aimseoidh / Ní aimseoidh</p> <p>Aimseofar</p>	<p>Mothaigh Mothóidh mé, tú, sé, sí Mothóimid Mothóidh sibh, siad</p> <p>An mothóidh...? Mothóidh / Ní mhothóidh</p> <p>Mothófar</p>

Ceist 5

arú inné – the day before yesterday
anuraidh – last year
arú amárach – the day after tomorrow
riamh – never (san aimsir chaite agus san aimsir láithreach)
choíche – never (san aimsir fháistineach)
go deo – never, ever again (san aimsir fháistineach)

Ceist 6

Is féidir gach beirt nó triúr a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Deir an Grúpa Otharcharr Chonamara go bhfuil lagmhisneach orthu mar nach bhfuil aon deimhniú le fáil ó na Seirbhísí Sláinte ná ó pholaiteoirí go bhfuil otharcharr le lonnú i gcroílár Chonamara. Tá ocht mbliana caite acu i mbun feachtasaíochta agus tá géarghá, a deir siad, le hotharcharr sa gceantar.

Áine Lally

Tá ocht mbliana caite ó bunaíodh Grúpa Géarchéime Otharcharr Chonamara. Mheas siad ag an am go mbeadh géarghá le hotharcharr a lonnú i gcroílár Chonamara agus tá siad go láidir den tuairim seo fós. In ainneoin go bhfuil otharcharr ar an gCeathrú Rua agus ar an gClochán, deir siad go dtarlaíonn sé scaití go mbíonn siad sin gafa agus, dá bharr, go mbíonn ceantar fairsing Chonamara fágtha gan ceachtar de na hotharcharranna atá lonnaithe ann. Thar na blianta, tá roinnt cásanna éigeandála tarlaithe sa gceantar seo agus chuir chomh deacair is a bhí sé otharcharr a fháil go sciobtha, uafás ar dhaoine. Agus is mar gheall air seo gur shocraigh an grúpa leanúint lena bhfeachtas. Ach, tar éis cruinnithe agus go leor cainte le polaiteoirí agus eagraíochtaí, tá díomá ar an ngrúpa géarchéime nach bhfuil dul chun cinn déanta faoin tráth seo.

Catherine O'Neill, Grúpa Géarchéime Otharcharr Chonamara

Tá an-díomá orainn, mar táimid ocht mbliana anois ag iarraidh otharcharr ag dul go NW¹ Conamara. Cúpla seachtain ó shin, rugadh páiste i Leitir Fraic ar thaobh an bhóthair. Bhí orainn glaoch ar an otharcharr. Bhí siad ag fanacht le 50 nóiméad. Bhí an t-otharcharr ag teacht ó Swinford², so ní raibh aon otharcharr sa *Clifden*³, nó Clochán nó Carrowroe⁴. Bhí orthu fanacht le haghaidh an otharchairr ag teacht ó Swinford.

Áine Lally

Is éard atá ón ngrúpa ná go gcuirfí otharcharr ar fáil ag láthair ag an Teach Dóite, a bheadh réitithe le seasamh sa mbearna uair ar bith nach mbeadh otharcharranna na Ceathrún Rua agus an Chlochán ar fáil.

Deir lucht bainistíochta an óstáin seo, ar an Teach Dóite, go bhfuil siad lánsásta spás a chur ar fáil le haghaidh láthair a thógáil d'otharcharr anseo i gConamara. Níl siad cinnte fós an nglacfar leis an tairiscint sin.

Mairéad Farrell TD, Sinn Féin

Scríobh mé chuig an tSeirbhís Otharchairr Náisiúnta⁵ faoi dhó anois. Tá súil agam cruinniú a eagrú leo agus leis an ngrúpa gnímh ionas gur féidir linn teacht ar réiteach éigin agus chun é seo a choinneáil ar an gclár oibre atá acu.

Áine Lally, Nuacht TG4.

¹ *Iarthuaisceart*

² *Baile Átha na Muice*

³ *An Clochán*

⁴ *An Cheathrú Rua*

⁵ *An tSeirbhís Náisiúnta Otharcharranna an leagan oifigiúil*